

RESEARCHING ABOUT THE RELATIONSHIP BETWEEN UNIVERSITY STUDENTS' OF  
PERSONAL AND SOCIAL ADJUSTMENT LEVELS IN TERMS OF VARIOUS  
VARIABLES<sup>12</sup>

**Ercan ARAS**

*Öğr. Gör., Iğdır Üniversitesi, ercanaras0104@gmail.com  
ORCID Numarası: 0000-0003-1361-3212*

**Biol ALVER**

*Doç. Dr., Kırıkkale Üniversitesi, birolalver@hotmail.com  
ORCID Numarası:0000-0001-9654-0965*

*Received: 06.07.2017*

*Accepted: 05.11.2017*

**ABSTRACT**

In this study, the relationships between the personal and social adjustment levels of university students were examined in terms of gender, school type, class levels, settlement, socio-economic levels and parental attitudes. Research is in the form of descriptive, relational model is based. Survey method and survey technique were used in the research. The research universe consists of approximately 5,000 students studying at Iğdır University in 2013-2014; the sample consists of 832 students selected by easy sampling method. In this study, Hacettepe Personality Inventory and personal information form were used to measure the personal, social and general harmony of the individuals. Frequency distributions in the study, t-test for independent groups, one way analysis of variance, Kruskal-Wallis analysis were performed. According to the results of the research; there was no significant difference between students' self-actualization and social cohesion according to their gender, and their personal adaptation according to school types, settlement, perceived socio-economic levels and perceived parental attitudes. While there was no significant difference between the social and general adaptations of university students according to settlement units; School types, class levels, socio-economic levels they perceive and parental attitudes they perceive are significant differences between social and general adjustment point averages.

**Keywords:** Undergrate, personal adjustment, social adjustment.

<sup>1</sup> Bu çalışma, 6-8 Nisan 2017'de International Congress Of Eurasian Social Sciences'ta Sözlü Bildiri olarak sunulmuştur.

<sup>2</sup> Bu makale, Doç. Dr. Birol ALVER'in danışmanlığında Ercan ARAS'ın Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde hazırladığı tezden üretilmiştir.

## ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN KİŞİSEL VE SOSYAL UYUM DÜZEYLERİNİN BAZI DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ

### ÖZ

Bu araştırmada, üniversite öğrencilerinin kişisel ve sosyal uyum düzeyleri cinsiyet, okul türü, sınıf düzeyleri, yerleşim yeri, sosyo-ekonomik düzeyleri ve anne-baba tutumları açısından incelenmiştir. Araştırma betimleme türünde olup, ilişkisel modele dayalıdır. Araştırmada tarama yöntemi ve anket tekniği kullanılmıştır. Araştırma evreni 2013- 2014 yılında İğdır Üniversitesi'nde öğrenim gören 5000 öğrenciden; örnekleme ise kolay örnekleme yöntemiyle seçilen 832 öğrenciden oluşmaktadır. Bu araştırmada bireylerin kişisel, sosyal ve genel uyum düzeylerini ölçen Hacettepe Kişilik Envanteri ve kişisel bilgi formu kullanılmıştır. Araştırmada frekans dağılımları, bağımsız gruplar için t testi, tek yönlü varyans analizi, Kruskal-Wallis analizi yapılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre; üniversite öğrencilerinin cinsiyetlerine göre kendini gerçekleştirme ve sosyal uyumları arasında ve okul türleri, yerleşim yeri, algıladıkları sosyo-ekonomik düzeyleri ile algıladıkları anne-baba tutumlarına göre kişisel uyumları arasında anlamlı farklılaşma görülmemiştir. Erkek öğrencilerin duygusal kararlılık, nevrotik eğilimler, psikotik belirtiler, kişisel uyum ve aile ilişkileri ve sosyal ilişkiler ile genel uyum ortalamaları yüksek iken; kız öğrencilerin sosyal normlar ve antisosyal eğilimler puan ortalamaları anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Üniversite öğrencilerinin yerleşim birimlerine göre sosyal ve genel uyumları arasında anlamlı farklılaşma bulunmamışken; okul türleri, sınıf düzeyleri, algıladıkları sosyo-ekonomik düzeyleri ile algıladıkları anne-baba tutumlarına göre sosyal ve genel uyum puan ortalamaları arasında anlamlı farklılaşma olduğu tespit edilmiştir.

**Anahtar Kelimeler:** Üniversite öğrencisi, kişisel uyum, sosyal uyum.

**EXTENDED SUMMARY****Introduction**

University studenthood is an expected and long-awaited period for many students (Kacur and Atak, 2011). During their first years at university, students have many different problems. Students are faced with many problems such as being a member of a group, belonging to a group, adapting to the university life and the city, and this situation plays an important role in the life of the individual (Aktaş, 1997).

An individual who starts to study in a different city suddenly finds himself in a different social environment. The student must adapt quickly to this social environment, which is foreign (Karahan et al., 2005).

University youth is faced with many problems in the university process. In this respect, it is a matter that needs to be emphasized. Problems of university students are inadequate responses to physical development and sexual issues, problems with examinations, fatigue due to overworking, difficulty in communication, and so on. As a result, Problems such as difficulties in establishing friendship with the opposite sex, neurotic tendencies, anxiety, depression, personal and social adjustment problems, problems of accommodation, dependency on parents, academic and occupational problems are among the problems of university students (Kutlu, 2004).

University life is a new environment for young people. In this respect, university experience can bring many changes in personal, social and academic aspects. Gaining the ability for students to come from above and solve their problems will ensure that this period is well spent. Although university life is considered as a transition period, it is accepted as the first step of integration process (Erdoğan et al., 2005). Students who fail to cope effectively with this transition period often leave their education on the ground or face academic and social failure (Sağınç, 2011). As society grows its people, it transfers its values, lifestyles, traditional rules to the individual. Every individual in society shapes, develops, uses in new situations the behaviors he has gained. In the rapidly developing world, individuals have difficulty adapting because they are not ready for new life. Thus, the balance between the individual and the environment is degraded. Individuals try to strive to achieve this disorder (Balabanlı, 1990). An individual is born in a social environment. This is the first social environment of the individual's family. The family has a very important role because it is the first place where the individual learns social life. The family is highly influential in socializing the individual, in collecting appropriate behaviors, and in adapting to the environment. There are people or people who are affected by the life of the person in his family, who are influential in the formation of their behavior, and these are the first parents and parents. It is very important how the individual's parents perceive their views about themselves. It is thought that the individual's personal and social harmony is shaped according to this perception. In many studies on the effects of parental attitudes on individual behaviors, Parental attitudes positively affect individuals' self-actualization, self-acceptance, personal, social and general harmony levels; Whereas the authoritarian parental attitude negatively affects the individual's social, social and general adjustment levels.

It is very important to analyze and analyze the adjustment levels of the university students in the first period they started to study, because this period influences the academic, social and personal adaptations of the students. It can even cause students to experience greater mental problems, even to leave school. During this period, students should be given counseling and necessary support in order to adapt their students in social, academic and institutional terms to their new environment. In the research, it is desired to examine the personal and social adjustment levels of the university students in terms of gender, grade level, type of school they studied, residence location with the longest duration, socio-economic level they perceive and parental attitudes they perceive.

### Method

This research is a type of description, based on a relational model. Survey method and survey technique were used in this study. The Survey method forms the first step in all science branches. The purpose of the screening method is to identify, illuminate and promote the personality-specific qualities that describe and describe the situation of a person or group and belong only to the research group at hand and distinguish it from others. However, qualities that are deemed to belong to a selected individual or group and that only that group belongs may be the same for other groups (Kaptan, 1998). The questionnaire is a technique that involves asking the same question group to a large number of individuals by e-mail, telephone or personally (Büyüköztürk, 2012).

### Findings (Results)

According to the results of the research; there was no significant difference between students' self-actualization and social cohesion according to their gender, and their personal adaptation according to school types, settlement, perceived socio-economic levels and perceived parental attitudes. While there was no significant difference between the social and general adaptations of university students according to settlement units; School types, class levels, socio-economic levels they perceive and parental attitudes they perceive are significant differences between social and general adjustment point averages.

### Conclusion and Discussion

There was no significant difference between the average scores of self-actualization and social adjustment of individual students according to the gender of university students. The overall scores of male students were found to be significantly higher than female students in terms of emotional stability, neurotic tendencies, psychotic symptom sub-dimensions, family relationships and social relations sub-dimensions of personal adjustment and social adjustment. The average scores of the social norms and anti social trends subscales of female students' social cohesion were significantly higher than male students. Considering the evaluation of the Hacettepe personality inventory used in the research, the neurotic tendencies were observed in female students; Antisocial tendencies are more common in male students.

There was no significant difference between self-fulfillment, emotional stability, neurotic tendency subscales, and personal adjustment total point averages according to the types of schools in which university students studied; Psychological symptom sub-dimension, social adjustment and sub-dimensions of personal adaptation, and general agreement total point averages. According to the types of schools in which university students have studied, the average scores of psychotic symptoms of the students of Agricultural Faculty were found higher than the students of Health Services Vocational School. According to the types of schools in which university students have studied, the social and general harmonization point averages of the Engineering Faculty students were higher than the Health Services Vocational School and Agricultural Faculty students. Considering the evaluation of the Hacettepe Personality Inventory used in the research; It has been determined that the differences between the average scores of antisocial tendencies subscale of social cohesion are between the students of Agriculture Faculty and the students of Health Services Vocational School, Theology Faculty and Engineering Faculty.

There was no significant difference between the mean levels of emotional stability, neurotic tendencies, psychotic symptom subscales, total score of personal harmony, and social relations subscale scores of social cohesion according to the grade levels of university students studied by university students; Social norms, antisocial tendencies sub-dimensions, and social and general adjustment mean total scores.

According to the class levels of the university students, the family relations of social cohesion, the difference between the social norm subscales and the social cohesion total point averages were found to be among the students in the first class, the students in the second class and the students in the fourth class. It was found that the difference between the average scores of general agreement scores was between the students in the first class and the students in the second class. Considering the evaluation of the Hacettepe Personality Inventory used in the research; It is seen that the difference between the average scores of the antisocial tendencies subscale of social cohesion is higher in the second-class students than in the first-class students.

According to the longest living settlement units of university students, self-realization, emotional stability, neurotic tendency subscales, total score averages of personal adaptation and family relations of social cohesion, anti-social tendency subscales and social and general cohesion total point averages No significant differences were found. It was found that significant differences between mean scores of psychotic symptoms subscale of personal adaptation according to the longest living places of university students were found among the students living in the village, the students living in the villages, the students living in the villages, the students living in the villages, the students living in the villages and the students living in the cities Significant differences between the mean scores of the Social Relations subscale of social cohesion were found among the students living in the village, the students living in the village, the students living in the city, and the students living in the villages and the towns, compared to the longest living places of university students.

It was found that significant differences between the social norm subscale scores of social cohesion according to the longest living habits of university students were found among the village living students, the students

living in the towns and cities, the students living in the city and the students living in the villages Emotional stability subscale of personal adaptation according to socio-economic levels perceived by university students and social interaction subscales of social adaptation were not significantly different between the mean scores; Neurotic tendencies, psychotic symptom subscales and personal adjustment total point averages and social relations, social norms, antisocial tendency subscales, and social and general adjustment mean total point averages.

The students who perceived the socio-economic levels of differentiation between the socio-economic levels of perceived social perceptions of university students, psychotic symptom sub-dimension, family relations of social cohesion, social norms subscales, social and general cohesion score averages and socio-economic Are among the students who perceive their level as middle and bad.

Considering the evaluation of the Hacettepe Personality Inventory used in the research; Neurotic tendencies subscale of personal cohesion and antisocial tendencies subscale of social cohesion subscale seem to be between students who perceive socioeconomic levels of differentiation between average and socioeconomic levels as well.

According to the parental attitudes perceived by university students, there was a significant difference between all sub-dimensions of personal and social cohesion and personal, social and general cohesion averages. According to the parents' attitudes perceived by university students; The total adjustment score of the students who perceived the attitudes of the parents as democratic, the self-realization of the self-compliance, the emotional stability sub-dimensions and the total score average of personal adaptation, the family relations of social adaptation, social relations, social norms sub- Parents' attitudes are found to be higher than those who perceive parents as authoritarian and irrelevant.

Considering the evaluation of the Hacettepe personality inventory used in the research; The neurotic tendencies subscale of personal cohesion and the antisocial tendencies subscale of social cohesion. The difference between the mean scores was found to be higher for students who perceived parental attitudes as authoritarian and irrelevant than those who perceived parental attitudes as democratic.

## GİRİŞ

Üniversite öğrenciliği, birçok öğrencinin hayalinde olan ve özlemle beklenen bir dönemdir (Kacur ve Atak, 2011). Üniversiteye başladıkları ilk yıllarda öğrenciler, birçok farklı problem yaşamaktadır. Öğrenciler, bir grubun üyesi olmak, bir gruba ait olmak, üniversite yaşamına ve şehre uyum sağlamak gibi birçok sorunla karşılaşmakta ve bu durum bireyin yaşamında önemli bir yer tutmaktadır (Aktaş, 1997).

Üniversiteyi farklı bir şehirde okumaya başlayan bir birey, kendisini aniden farklı bir sosyal çevrenin içerisinde bulmaktadır. Öğrenci, yabancı olduğu bu sosyal çevreye hızlı bir şekilde uyum sağlamak zorundadır (Karahan ve ark., 2005). Üniversite gençliği üniversite sürecinde birçok problemle karşılaşmaktadır. Bu açıdan üzerinde önemle durulması gereken bir konudur. Üniversite öğrencilerinin sorunları fiziksel gelişim ve cinsel konularla ilgili yetersiz cevaplar alma, sınav ile ilgili sorunlar, aşırı çalışmaktan dolayı yorgunluk, iletişimde güçlük vb. olarak karşımıza çıkmaktadır. Özellikle karşı cinsle arkadaşlık kurmadaki zorluklar, nevrotik eğilimler, kaygı, depresyon, kişisel ve sosyal uyum sorunu, barınma sorunu, anne- babaya bağımlılık, akademik ve mesleki problemler gibi sorunlar üniversite öğrencilerinin sorunları arasında bulunmaktadır (Kutlu, 2004).

Üniversite yaşamı gençler için yeni bir ortam sayılır. Bu açıdan üniversite yaşantısı beraberinde kişisel, sosyal ve akademik açılardan birçok değişiklik getirebilir. Öğrencilerin bu değişikliklerin üstesinden gelip sorunlarını çözebilme yeteneğini kazanmak bu dönemi sağlıklı geçirilmesini sağlayacaktır. Üniversite yaşantısı bir geçiş dönemi olarak kabul edilmekle birlikte bu dönemde değişecek özellikleri fark etmek uyum sürecinin ilk basamağı olarak kabul edilir (Erdoğan ve ark., 2005). Bu geçiş dönemi ile etkin bir şekilde başa çıkamayan öğrenciler çoğunlukla eğitimlerini yarıda bırakırlar veya akademik ve sosyal başarısızlıkla karşı karşıya kalırlar (Sağınç, 2011). Toplum bireylerini yetiştirirken, değerlerini, yaşam biçimlerini, geleneksel kurallarını bireye aktarır. Toplumdaki her fert kendisine kazandırdığı davranışlara şekil verir, geliştirir, yeni durumlarda kullanır. Hızla gelişen dünyada bireyler, yeni yaşantılara hazır olmadığı için, uyum sağlamakta güçlük çeker. Böylece birey ile çevre arasındaki denge bozulur. Bireyler bozulan bu dengeyi sağlamak için çaba göstermeye çalışırlar (Balabanlı, 1990).

Birey doğar doğmaz kendini sosyal bir çevrenin içerisinde bulmaktadır. Bireyin bu ilk sosyal çevresi ailesidir. Aile, bireyin sosyal yaşantısını öğrendiği ilk yer olması sebebiyle çok önemli bir role sahiptir. Aile, bireyin sosyalleşmesi, topluma uygun davranışlarda bulunması ve çevresine uyum sağlamasında oldukça etkilidir. İnsanın aile içerisindeki yaşamı boyunca etkisi altında kaldığı davranışlarının oluşmasında etkili olduğu kişi veya kişiler vardır ve bu ilk kişiler anne ve babalardır. Bireyin anne ve babalarının kendileri hakkındaki görüşlerini nasıl algıladığı çok önemlidir. Çünkü bireyin kişisel ve sosyal uyumunun bu algıya göre şekillendiği düşünülmektedir. Anne- baba tutumlarının bireylerin davranışları üzerinde etkileri konusunda yapılan birçok araştırmada; anne- baba tutumlarının bireylerin kendini gerçekleştirme, kendini kabul ile kişisel, sosyal ve genel uyum düzeylerini olumlu yönde; otoriter anne- baba tutumunun ise bireyin kişisel, sosyal ve genel uyum düzeylerini olumsuz yönde etkilediğini görmekteyiz. Üniversite öğrencilerinin okula başladıkları ilk dönemdeki

uyum düzeylerini incelemek, bu dönemi daha iyi anlamak ve analiz etmek çok önemlidir, çünkü bu dönem öğrencilerin akademik, sosyal ve kişisel uyumlarını etkilemektedir. Öğrencilerin daha büyük ruhsal sorunlar yaşamasına, hatta okuldan ayrılmalarına bile neden olabilir. Bu dönemde gerektiği zaman öğrencilerin sosyal, akademik ve kurumsal açıdan üniversiteye ve yeni ortamlarına uyum sağlamaları için danışmanlık hizmeti almaları ve gerekli desteğin verilmesi gerekir.

İlgili literatür incelendiğinde uyum kavramının, algıladıkları sosyo- ekonomik düzeyi ve algıladıkları anne-baba tutumu değişkenleri açısından özellikle çocuk ve ergenler üzerinde çalışıldığı görülmektedir. Ancak bu değişkenlerin ergenlikten sonraki dönemi nasıl etkilediğini inceleyen oldukça az araştırma vardır. Bu araştırmada elde edilen bilgilerin literatürdeki eksikliği gidereceği ve araştırmacılara daha sonraki çalışmalar için veri sağlayacağı düşünülmektedir.

Araştırmada üniversite öğrencilerinin kişisel ve sosyal uyum düzeyleri cinsiyet, öğrenim gördükleri sınıf düzeyleri, öğrenim gördükleri okul türü, en uzun süreyle yaşadıkları yerleşim yeri, algıladıkları sosyo- ekonomik düzeyleri ve algıladıkları anne- baba tutumları değişkenleri açısından incelenmek istenmiştir.

Araştırmanın temel problemine dayalı olarak aşağıdaki alt problemlere yer verilmiştir:

1. Üniversite öğrencilerinin cinsiyetlerine göre kişisel, sosyal ve genel uyum puan ortalamaları arasında anlamlı farklılaşma var mıdır?
2. Üniversite öğrencilerinin öğrenim gördükleri sınıf düzeylerine göre kişisel, sosyal ve genel uyum puan ortalamaları arasında anlamlı farklılaşma var mıdır?
3. Üniversite öğrencilerinin öğrenim gördükleri okul türlerine göre kişisel, sosyal ve genel uyum puan ortalamaları arasında anlamlı farklılaşma var mıdır?
4. Üniversite öğrencilerinin en uzun süreyle yaşadıkları yerleşim yerine göre kişisel, sosyal ve genel uyum puan ortalamaları arasında anlamlı farklılaşma var mıdır?
5. Üniversite öğrencilerinin algıladıkları sosyo- ekonomik düzeylerine göre kişisel, sosyal ve genel uyum puan ortalamaları arasında anlamlı farklılaşma var mıdır?
6. Üniversite öğrencilerinin algıladıkları anne- baba tutumlarına göre kişisel, sosyal ve genel uyum puan ortalamaları arasında anlamlı farklılaşma var mıdır?

## YÖNTEM

Bu araştırma betimleme türünde olup, ilişkisel modele dayalı bir çalışmadır. Bu araştırmada tarama (survey) yöntemi ve anket tekniği kullanılmıştır. Tarama (Survey) yöntemi, bütün bilim kollarında ilk basamağı oluşturur. Tarama yönteminde amaç, kişinin ya da grubun durumunu açıklamak, betimlemek, sadece eldeki araştırma grubuna ait olan ve onu diğerlerinden ayıran kişiye özgü niteliklerini saptamak, aydınlatmak ve tanıtmaktır. Fakat seçilen bir birey ya da gruba ilgili görülen ve sadece o gruba ait olduğu sanılan nitelikler başka gruplar için de aynı olabilir (Kaptan, 1998).



### **Araştırmanın Çalışma Grubu**

Araştırma çalışma grubunu 2013- 2014 öğretim yılında Iğdır Üniversitesi Ziraat Fakültesi, İlahiyat Fakültesi, Mühendislik Fakültesi ve Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu'nda öğrenim gören 832 öğrenciden oluşmaktadır.

### **Veri Toplama Araçları**

Bu araştırmada veri toplama aracı olarak Hacettepe Kişilik Envanteri ve Kişisel Bilgi formu kullanılmıştır. Ölçekler ile ilgili açıklamalar aşağıda verilmiştir:

#### ***Hacettepe Kişilik Envanteri***

Hacettepe Kişilik Envanteri Özgüven(1976) tarafından bireylerin kişilik özellikleri ile kişisel, sosyal ve genel uyum düzeylerini ölçmek amacıyla geliştirilmiştir. Bu araştırmada veri toplamak amacı ile Kişisel Bilgi Formu ve Özgüven(1976) tarafından yılında hazırlanan ve "Kişisel" ve "Sosyal Uyum" olmak üzere iki temel bölüm, sekiz alt ölçekten ve 168 maddeden oluşan Hacettepe Kişilik Envanteri kullanılacaktır.

HKE orijinal olarak 1976 yılında tek bir takım halinde hazırlanmıştır. Daha sonra 1985 yılında bir de "Kısa Form" Takım B geliştirilmiştir. HKE Takım A ile ilgili bilgiler aşağıda kısaca özetlenmiştir.

Takım A Kişisel Uyum ve Sosyal Uyum olmak üzere iki temel bölümden ve her biri 20 sorudan oluşan sekiz alt ölçekten oluşmaktadır. Alt ölçekler 20'şer maddeden oluşmakta olup, 8 maddede Geçerlilik (G) puanı ve toplamda 168 maddeden oluşmuştur.

#### ***Kişisel Bilgi Formu***

Araştırmacılar tarafından demografik bilgileri derlemek amacıyla oluşturulan Kişisel Bilgi Formunda üniversite öğrencilerine ait cinsiyet, öğrenim gördükleri sınıf düzeyleri, öğrenim gördükleri okul türü, en uzun süreyle yaşadıkları yerleşim yeri, algıladıkları sosyo-ekonomik düzeyleri ve algıladıkları ana-baba tutumları bilgileri yer almaktadır.

### **Veri Analizi**

Araştırmanın verilerinin analizinde üç farklı istatistiksel analiz kullanılmıştır. Bu analizler bilgisayardan SPSS for Windows 18.00 istatistik paket programı ile yapılmıştır. Araştırmada, Bağımsız Örneklem için t Testi, Tek yönlü Varyans Analizi ve Kruskal Wallis h Testi kullanılmıştır. Araştırmada üniversite öğrencilerinin cinsiyetlerine göre kişisel, sosyal ve genel uyum puan ortalamaları açısından aralarında anlamlı farklılaşma olup olmadığını saptamak için t testi uygulanmıştır. Örneklem grubu öğrenim gördükleri okul türü, en uzun yaşadıkları yerleşim yeri, algıladıkları sosyo-ekonomik düzey ve algıladıkları ana-baba tutumlarına göre normal dağılım gösterdiği

için, Tek Yönlü Varyans analizi yapılmıştır. Ayrıca; Örneklem grubu öğrenim gördükleri sınıf düzeylerine göre normal dağılım göstermediği için Kruskal Wallis h Testi yapılmıştır.

## BULGULAR

Araştırmanın bulguları ve yorumları aşağıda verilmiştir:

### Üniversite Öğrencilerinin Cinsiyetlerine Göre Kişisel, Sosyal ve Genel Uyum Puan Ortalamaları Arasındaki Farklılaşmayla İlgili Bulgular

**Tablo 1.** Üniversite Öğrencilerinin Cinsiyetlerine Göre Kişisel, Sosyal ve Genel Uyum Puanlarına İlişkin Ortalamaları, Standart Sapmaları ve t Değeri

Bağımlı değişken	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	Ss	t	p
Kendini gerçekleştirme	Erkek	364	13.15	3.54	1.57	.115
	Kız	468	12.76	3.44		
Duygusal kararlılık	Erkek	364	10.45	3.72	4.95	.000
	Kız	468	9.15	3.73		
Nevrotik eğilimler	Erkek	364	11.06	3.95	3.55	.000
	Kız	468	10.08	3.92		
Psikotik belirtiler	Erkek	364	10.04	3.97	3.79	.000
	Kız	468	9.02	3.72		
Aile ilişkileri	Erkek	364	14.67	3.76	2.32	.020
	Kız	468	14.04	4.01		
Sosyal ilişkiler	Erkek	364	12.57	3.90	1.96	.050
	Kız	468	12.05	3.75		
Sosyal normlar	Erkek	364	13.03	2.87	- 3.29	.001
	Kız	468	13.67	2.74		
Antisosyal eğilimler	Erkek	364	11.85	3.57	- 2.79	.005
	Kız	468	12.51	3.23		
Kişisel uyum	Erkek	364	44.82	13.01	4.06	.000
	Kız	468	41.16	12.81		
Sosyal uyum	Erkek	364	52.06	11.14	0.51	.960
	Kız	468	52.09	10.30		
Genel uyum	Erkek	364	96.88	21.60	2.48	.013
	Kız	468	93.25	20.24		

Tablo 1 incelendiğinde; Üniversite öğrencilerinin cinsiyetlerine göre kişisel uyuma ait kendini gerçekleştirme ( $t_{830} = 1.57$   $p=.115$ ) puan ortalamaları arasında anlamlı farklılaşma görülmemişken; erkek öğrencilerin duygusal kararlılık ( $t_{830} = 4.95$   $p=.000$ ), nevroitik eğilimler ( $t_{830} = 3.55$   $p=.000$ ), psikotik belirtiler ( $t_{830} = 3.79$   $p=.000$ ) alt

boyutları ve kişisel uyum ( $t_{830} = 4.06$   $p=.000$ ) toplam ortalamaları kız öğrencilerinkinden anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

Üniversite öğrencilerinin cinsiyetlerine göre sosyal uyum toplam ( $t_{830} = 0.51$   $p=.960$ ) puan ortalamaları arasında anlamlı farklılaşma görülmemişken; erkek öğrencilerin sosyal uyuma ait aile ilişkileri ( $t_{830} = 2.32$   $p=.020$ ) ve sosyal ilişkiler ( $t_{830} = 1.96$   $p=.050$ ) alt boyutlarına ait puan ortalamaları kız öğrencilerinkinden; kız öğrencilerin sosyal uyuma ait sosyal normlar ( $t_{830} = - 3.29$   $p=.001$ ) ve antisosyal eğilimler ( $t_{830} = - 2.79$   $p=.005$ ) alt boyutlarına ait puan ortalamaları erkek öğrencilerinkinden anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

Balabanlı (1990), Aktaş(1997), Erdoğan ve ark. (2005), Bayrak (2012) tarafından yapılan çalışmalarda cinsiyetin kişisel ve sosyal uyum düzeylerinde etkili olmadığını; Akay (1990) 'a göre ise; erkek öğrencilerin kişisel ve sosyal uyum düzeylerinin kız öğrencilere göre yüksek olduğunu ortaya koymuştur.

Kızıltan (1984) ve Biricik (2011), üniversiteye devam eden erkek öğrencilerin kişisel ve genel uyum düzeylerinin kızlardan, kızların sosyal uyum düzeylerinin ise erkeklerden daha yüksek, Bostan(1993) ise erkek öğrencilerin kişisel uyum puan ortalamalarının kızlara göre; kızların ise sosyal uyum ile genel uyum puan ortalamalarının erkeklere göre daha yüksek olduğunu bulmuştur. Feldman'ın (1972) yaptığı bir araştırmada ise; kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha uyumlu olduğunu ortaya koymuştur.

### Üniversite Öğrencilerinin Öğrenim Gördükleri Okul Türlerine Göre Kişisel, Sosyal ve Genel Uyum Puan Ortalamalarına İlişkin Bulgular

**Tablo 2.** Üniversite Öğrencilerinin Öğrenim Gördükleri Okul Türlerine Göre Kişisel, Sosyal ve Genel Uyum Puan Ortalamaları Arasındaki Farka İlişkin Varyans Analizi

Bağımlı değişken		Kareler Toplamı	Sd	Ortalama Kare	F	p
Kendini gerçekleştirme	Gruplar arası	12.921	3	4.307	.353	.787
	Gruplar içi	10099.574	828	12.198		
	Toplam	10112.495	831			
Duygusal Kararlılık	Gruplar arası	83.078	3	27.693	1.937	.122
	Gruplar içi	11835.340	828	14.294		
	Toplam	11918.418	831			
Nevrotik eğilimler	Gruplar arası	94.818	3	31.606	2.015	.110
	Gruplar içi	12984.911	828	15.682		
	Toplam	13079.730	831			
Psikotik belirtiler	Gruplar arası	137.282	3	45.761	3.088	.027
	Gruplar içi	12270.082	828	14.819		
	Toplam	12407.364	831			
Aile ilişkileri	Gruplar arası	151.337	3	50.446	3.310	.020
	Gruplar içi	12617.258	828	15.238		
	Toplam	12768.595	831			
Sosyal ilişkiler	Gruplar arası	175.953	3	58.651	4.049	.007

	Gruplar içi	11994.671	828	14.486		
	Toplam	12170.624	831			
Sosyal normlar	Gruplar arası	163.340	3	54.447	6.988	.000
	Gruplar içi	6451.771	828	7.792		
	Toplam	6615.111	831			
Antisosyal eğilimler	Gruplar arası	303.029	3	101.010	8.971	.000
	Gruplar içi	9323.389	828	11.260		
	Toplam	9626.418	831			
Kişisel uyum	Gruplar arası	1315.450	3	438.483	2.601	.051
	Gruplar içi	139597.430	828	168.596		
	Toplam	140912.880	831			
Sosyal uyum	Gruplar arası	2750.480	3	916.827	8.254	.000
	Gruplar içi	91973.963	828	111.080		
	Toplam	94724.442	831			
Genel uyum	Gruplar arası	3910.016	3	1303.339	3.002	.030
	Gruplar içi	359477.671	828	434.152		
	Toplam	363387.688	831			

Tablo 2 incelendiğinde; Üniversite öğrencilerinin öğrenim gördükleri okul türlerine göre kişisel uyuma ait kendini gerçekleştirme ( $F_{(3-831)} = .0353, p=.909$ ), duygusal kararlılık ( $F_{(3-831)} = 1.937, p=.122$ ), nevrotik eğilimler ( $F_{(3-831)} = 2.015, p=.110$ ) alt boyutları ve kişisel uyum ( $F_{(3-831)} = 2.601, p=.051$ ) toplam puan ortalamaları arasında anlamlı farklılaşma bulunmamışken; psikotik belirtiler ( $F_{(3-831)} = 3.088, p=.027$ ) alt boyutu puan ortalamaları arasında anlamlı farklılaşma olduğu görülmüştür. Farkın hangi gruplardan kaynaklandığını saptamak amacıyla LSD Post Hoc Analizi ile çoklu karşılaştırmalar yapılmış ve duygusal kararlılık ( $p=.046$ ) ve psikotik belirtiler ( $p=.004$ ) alt boyutlarına ait puan ortalamaları arasındaki anlamlı farklılaşmanın Ziraat Fakültesinde öğrenim gören öğrenciler ile Sağlık Meslek Yüksekokulunda öğrenim gören öğrenciler; nevrotik eğilimler ( $p=.050$ ) alt boyutu ve kişisel uyuma ( $p=.021$ ) ait toplam puan ortalamaları arasındaki anlamlı farklılaşmanın Ziraat Fakültesinde öğrenim gören öğrenciler ile Sağlık Meslek Yüksekokulu ve yine nevrotik eğilimler ( $p=.043$ ) alt boyutu ve kişisel uyuma ( $p=.027$ ) ait toplam puan ortalamaları arasındaki anlamlı farklılaşmanın Mühendislik Fakültesinde öğrenim gören öğrenciler ile Sağlık Meslek Yüksekokulu öğrenim gören öğrenciler arasında olduğu görülmüştür.

Üniversite öğrencilerinin öğrenim gördükleri okul türlerine göre sosyal uyuma ait aile ilişkileri ( $F_{(3-831)} = 3.310, p=.020$ ), sosyal ilişkiler ( $F_{(3-831)} = 4.049, p=.007$ ), sosyal normlar ( $F_{(3-831)} = 6.988, p=.000$ ), antisosyal eğilimler ( $F_{(3-831)} = 8.971, p=.000$ ) alt boyutlarının hepsinin ve sosyal uyum ( $F_{(3-831)} = 8.254, p=.000$ ) toplam puan ortalamaları arasında anlamlı farklılaşma olduğu görülmüştür. Farkın hangi gruplardan kaynaklandığını saptamak amacıyla LSD Post Hoc Analizi ile çoklu karşılaştırmalar yapılmış ve aile ilişkileri ( $p=.003$ ), sosyal normlar ( $p=.024$ ) alt boyutları ve sosyal uyuma ( $p=.004$ ) ait toplam puan ortalamaları arasındaki anlamlı farklılaşmanın Mühendislik Fakültesinde öğrenim gören öğrenciler ile Sağlık Meslek Yüksekokulunda öğrenim gören öğrenciler; aile ilişkileri ( $p=.039$ ), sosyal ilişkiler ( $p=.001$ ), sosyal normlar ( $p=.000$ ), antisosyal eğilimler ( $p=.000$ ) alt boyutları ve sosyal uyuma ( $p=.000$ ) ait toplam puan ortalamaları arasındaki anlamlı farklılaşmanın

Mühendislik Fakültesinde öğrenim gören öğrenciler ile Ziraat Fakültesinde öğrenim gören öğrenciler; sosyal ilişkiler ( $p=.010$ ), sosyal normlar ( $p=.003$ ), antisosyal eğilimler ( $p=.000$ ) alt boyutları ve sosyal uyuma ( $p=.003$ ) ait toplam puan ortalamaları arasındaki anlamlı farklılaşmanın Sağlık Meslek Yüksekokulunda öğrenim gören öğrenciler ile Ziraat Fakültesinde öğrenim gören öğrenciler; sosyal ilişkiler ( $p=.043$ ) alt boyutu puan ortalamaları arasındaki anlamlı farklılaşmanın Mühendislik Fakültesinde öğrenim gören öğrenciler ile İlahiyat Fakültesinde öğrenim gören öğrenciler; sosyal normlar ( $p=.003$ ), antisosyal eğilimler ( $p=.001$ ) alt boyutları ve sosyal uyuma ( $p=.005$ ) ait toplam puan ortalamaları arasındaki anlamlı farklılaşmanın İlahiyat Fakültesinde öğrenim gören öğrenciler ile Ziraat Fakültesinde öğrenim gören öğrenciler arasında olduğu görülmüştür.

Ayrıca, üniversite öğrencilerinin öğrenim gördükleri okul türlerine göre genel uyum ( $F_{(3-831)}=3.002, p=.030$ ) toplam puan ortalamaları arasında anlamlı farklılaşma olduğu bulunmuştur. Farkın hangi gruplardan kaynaklandığını saptamak amacıyla LSD Post Hoc Analizi ile çoklu karşılaştırmalar yapılmış ve genel uyuma ait toplam puan ortalamaları arasındaki anlamlı farklılaşmanın Mühendislik Fakültesinde öğrenim gören öğrenciler ile Sağlık Meslek Yüksekokulunda öğrenim gören öğrenciler ( $p=.005$ ) ve yine Mühendislik Fakültesinde öğrenim gören öğrenciler ile Ziraat Fakültesinde öğrenim gören öğrenciler ( $p=.026$ ) arasında olduğu görülmüştür.

Cinsiyetlerine göre sosyal uyum puan ortalamaları arasında anlamlı farklılaşma bulunmamıştır. Kurç (1989) ve Aydın (2008) cinsiyetlerine göre sosyal uyum puanları arasında anlamlı farklılaşma olmadığını ortaya çıkarmıştır.

### Üniversite Öğrencilerinin Öğrenim Gördükleri Sınıf Düzeylerine Göre Kişisel, Sosyal ve Genel Uyum Puan Ortalamalarına İlişkin Bulgular

**Tablo 3.** Üniversite Öğrencilerinin Öğrenim Gördükleri Sınıf Düzeylerine Göre Kişisel, Sosyal ve Genel Uyum Puan Ortalamaları Arasında Anlamlı Farklılaşmaya İlişkin Ortalama Sıraları ve Kruskal Wallis Testi Değerleri

Bağımlı Değişken	Sınıf düzeyi	N	Ortalama sıra	$\chi^2$	p
Kendini gerçekleştirme	Birinci sınıf	521	428.99	8.130	.043
	İkinci sınıf	209	381.53		
	Üçüncü sınıf	24	486.96		
	Dördüncü sınıf	78	405.11		
	Toplam	832			
Duygusal kararlılık	Birinci sınıf	521	421.98	1.984	.576
	İkinci sınıf	209	401.52		
	Üçüncü sınıf	24	459.40		
	Dördüncü sınıf	78	406.85		
	Toplam	832			
Nevrotik eğilimler	Birinci sınıf	521	421.34	2.577	.462
	İkinci sınıf	209	404.62		

Bağımlı Değişken	Sınıf düzeyi	N	Ortalama sıra	$\chi^2$	p
	Üçüncü sınıf	24	474.31		
	Dördüncü sınıf	78	398.20		
	Toplam	832			
Psikotik Belirtiler	Birinci sınıf	521	417.00	1.177	.759
	İkinci sınıf	209	405.71		
	Üçüncü sınıf	24	447.38		
	Dördüncü sınıf	78	432.61		
	Toplam	832			
Aile ilişkileri	Birinci sınıf	521	426.40	14.738	.002
	İkinci sınıf	209	367.06		
	Üçüncü sınıf	24	441.92		
	Dördüncü sınıf	78	475.02		
	Toplam	832			
Sosyal ilişkileri	Birinci sınıf	521	425.13	4.768	.190
	İkinci sınıf	209	386.61		
	Üçüncü sınıf	24	457.56		
	Dördüncü sınıf	78	426.34		
	Toplam	832			
Sosyal normlar	Birinci sınıf	521	429.88	19.519	.000
	İkinci sınıf	209	359.26		
	Üçüncü sınıf	24	411.81		
	Dördüncü sınıf	78	481.93		
	Toplam	832			
Antisosyal eğilimler	Birinci sınıf	521	432.96	16.766	.001
	İkinci sınıf	209	359.91		
	Üçüncü sınıf	24	409.65		
	Dördüncü sınıf	78	460.26		
	Toplam	832			
Kişisel uyum	Birinci sınıf	521	421.80	4.588	.205
	İkinci sınıf	209	393.39		
	Üçüncü sınıf	24	492.27		
	Dördüncü sınıf	78	419.73		
	Toplam	832			

Bağımlı Değişken	Sınıf düzeyi	N	Ortalama sıra	$\chi^2$	p
Sosyal uyum	Birinci sınıf	521	430.56	19.918	.000
	İkinci sınıf	209	356.70		
	Üçüncü sınıf	24	433.13		
	Dördüncü sınıf	78	477.73		
	Toplam	832			
Genel uyum	Birinci sınıf	521	427.73	12.814	.005
	İkinci sınıf	209	368.21		
	Üçüncü sınıf	24	476.33		
	Dördüncü sınıf	78	452.47		
	Toplam	832			

Tablo 3 incelendiğinde; Üniversite öğrencilerinin öğrenim gördükleri sınıf düzeylerine göre kişisel uyuma ait duygusal kararlılık ( $\chi^2_{(3)} = 1.984, p=.576$ ), nevrotik eğilimler ( $\chi^2_{(3)} = 2.577, p=.462$ ), psikotik belirtiler ( $\chi^2_{(3)} = 1.177, p=.759$ ) alt boyutları ve kişisel uyum ( $\chi^2_{(3)} = 4.588, p=.205$ ) toplam puan ortalamaları arasında anlamlı farklılaşma bulunmamışken; kendini gerçekleştirme ( $\chi^2_{(3)} = 8.130, p=.043$ ) alt boyutu puan ortalamaları arasında anlamlı farklılaşma olduğu görülmüştür. Farkın hangi gruplardan kaynaklandığını saptamak amacıyla Dunnett T3 Post Hoc Analizi ile çoklu karşılaştırmalar yapılmış ve kendini gerçekleştirme alt boyutuna ait puan ortalamaları arasındaki anlamlı farklılaşmanın birinci sınıfta öğrenim gören öğrenciler ile ikinci sınıfta öğrenim gören öğrenciler arasında olduğu görülmüştür ( $p=.050$ ).

Üniversite öğrencilerinin öğrenim gördükleri sınıf düzeylerine göre sosyal uyuma ait sosyal ilişkiler ( $\chi^2_{(3)} = 4.768, p=.190$ ) alt boyutu puan ortalamaları arasında anlamlı farklılaşma bulunmamışken; aile ilişkileri ( $\chi^2_{(3)} = 14.738, p=.002$ ), sosyal normlar ( $\chi^2_{(3)} = 19.519, p=.000$ ) antisosyal eğilimler ( $\chi^2_{(3)} = 16.766, p=.001$ ) alt boyutları ve sosyal uyum ( $\chi^2_{(3)} = 19.918, p=.000$ ) toplam puan ortalamaları arasında anlamlı farklılaşma görülmüştür. Farkın hangi gruplardan kaynaklandığını saptamak amacıyla Dunnett T3 Post Hoc Analizi ile çoklu karşılaştırmalar yapılmış ve aile ilişkileri puan ortalamaları arasındaki anlamlı farklılaşmanın birinci ile ikinci sınıfta öğrenim gören öğrenciler ( $p=.014$ ) ve dördüncü ve ikinci sınıfta öğrenim gören öğrenciler ( $p=.001$ ); sosyal normlar puan ortalamaları arasındaki anlamlı farklılaşmanın birinci ile ikinci sınıfta öğrenim gören öğrenciler ( $p=.003$ ) ve dördüncü ve ikinci sınıfta öğrenim gören öğrenciler ( $p=.000$ ); antisosyal eğilimler puan ortalamaları arasındaki anlamlı farklılaşmanın birinci ile ikinci sınıfta öğrenim gören öğrenciler ( $p=.001$ ) ve dördüncü ve ikinci sınıfta öğrenim gören öğrenciler ( $p=.003$ ) ve sosyal uyuma ait toplam puan ortalamaları arasındaki anlamlı farklılaşmanın birinci ile ikinci sınıfta öğrenim gören öğrenciler ( $p=.000$ ) ve dördüncü ve ikinci sınıfta öğrenim gören öğrenciler ( $p=.000$ ) arasında olduğu görülmüştür.

Ayrıca, üniversite öğrencilerinin öğrenim gördükleri sınıf düzeylerine göre genel uyum ( $\chi^2_{(3)} = 12.814, p=.005$ ) toplam puan ortalamaları arasında anlamlı farklılaşma olduğu görülmüştür. Farkın hangi gruplardan kaynaklandığını saptamak amacıyla Dunnett T3 Post Hoc Analizi ile çoklu karşılaştırmalar yapılmış ve genel uyuma ait toplam puan ortalamaları arasındaki anlamlı farklılaşmanın birinci sınıfta öğrenim gören öğrenciler ile ikinci sınıfta öğrenim gören öğrenciler ( $p=.012$ ) arasında olduğu görülmüştür.

Kurç (1989) ve Balabanlı (1990) tarafından yapılan iki farklı çalışmada, sınıf düzeyi yükseldikçe öğrencilerin uyum alanları ve uyum yöntemlerinde anlamlı farklılaşma görüldüğü bulunmuştur. Aktaş (1997) araştırmasında, öğrencilerin dördüncü sınıftaki kişisel, sosyal ve genel uyum düzeylerinin birinci sınıftaki uyum düzeylerinden anlamlı derecede daha yüksek olduğunu tespit etmiştir. Balabanlı (1990), üçüncü sınıf öğrencilerinin kişisel uyum puan ortalamaları birinci sınıftakilere göre yüksek bulunmuştur. Yani, sınıf düzeyi yükseldikçe uyum puanlarının arttığını söyleyebiliriz.

#### Üniversite Öğrencilerinin En Uzun Süreyle Yaşadıkları Yerleşim Birimlerine Göre Kişisel, Sosyal ve Genel Uyum Puan Ortalamalarına İlişkin Bulgular

**Tablo 4.** Üniversite Öğrencilerinin En Uzun Süreyle Yaşadıkları Yerleşim Birimlerine Göre Kişisel, Sosyal ve Genel Uyum Puan Ortalamaları Arasındaki Farka İlişkin Varyans Analizi

Bağımlı değişken		Kareler Toplamı	Sd	Ortalama Kare	F	p
Kendini gerçekleştirme	Gruplar arası	39.667	3	13.222	1.087	.354
	Gruplar içi	10072.829	828	12.165		
	Toplam	10112.495	831			
Duygusal Kararlılık	Gruplar arası	72.492	3	24.164	1.689	.168
	Gruplar içi	11845.926	828	14.307		
	Toplam	11918.418	831			
Nevrotik eğilimler	Gruplar arası	69.240	3	23.080	1.469	.222
	Gruplar içi	13010.490	828	15.713		
	Toplam	13079.730	831			
Psikotik belirtiler	Gruplar arası	257.385	3	85.795	5.847	.001
	Gruplar içi	12149.979	828	14.674		
	Toplam	12407.364	831			
Aile ilişkileri	Gruplar arası	12.557	3	4.186	.272	.846
	Gruplar içi	12756.038	828	15.406		
	Toplam	12768.595	831			
Sosyal ilişkiler	Gruplar arası	272.322	3	90.774	6.317	.000
	Gruplar içi	11898.302	828	14.370		
	Toplam	12170.624	831			
Sosyal normlar	Gruplar arası	99.806	3	33.269	4.228	.006
	Gruplar içi	6515.305	828	7.869		
	Toplam	6615.111	831			
Antisosyal eğilimler	Gruplar arası	70.954	3	23.651	2.049	.105



Bağımlı değişken		Kareler Toplamı	Sd	Ortalama Kare	F	p
	Gruplar içi	9555.465	828	11.540		
	Toplam	9626.418	831			
Kişisel uyum	Gruplar arası	1530.277	3	510.092	3.030	.029
	Gruplar içi	139382.603	828	168.336		
	Toplam	140912.880	831			
Sosyal uyum	Gruplar arası	756.226	3	252.075	2.221	.084
	Gruplar içi	93968.216	828	113.488		
	Toplam	94724.442	831			
Genel uyum	Gruplar arası	1945.230	3	648.410	1.485	.217
	Gruplar içi	361442.458	828	436.525		
	Toplam	363387.687	831			

Tablo 4 incelendiğinde; Üniversite öğrencilerinin en uzun süreyle yaşadıkları yerleşim birimlerine göre kişisel uyuma ait kendini gerçekleştirme ( $F_{(3-831)} = 1.087, p=.354$ ), duygusal kararlılık ( $F_{(3-831)} = 1.689, p=.168$ ), nevrotik eğilimler ( $F_{(3-831)} = 1.469, p=.222$ ) alt boyutları puan ortalamaları arasında anlamlı farklılaşma bulunmamışken; psikotik belirtiler ( $F_{(3-831)} = 5.487, p=.001$ ) alt boyutu ve kişisel uyum ( $F_{(3-831)} = 3.030, p=.029$ ) toplam puan ortalamaları arasında anlamlı farklılaşma olduğu görülmüştür. Farkın hangi gruplardan kaynaklandığını saptamak amacıyla LSD Post Hoc Analizi ile çoklu karşılaştırmalar yapılmış ve psikotik belirtiler alt boyutlarına ait puan ortalamaları arasındaki anlamlı farklılaşmanın kasabada yaşayan öğrenciler ile köyde yaşayan öğrenciler ( $p=.000$ ), kasabada yaşayan öğrenciler ile ilçede yaşayan öğrenciler ( $p=.000$ ), kasabada yaşayan öğrenciler ile şehirde yaşayan öğrenciler ( $p=.002$ ) arasında olduğu görülmüştür.

Üniversite öğrencilerinin en uzun süreyle yaşadıkları yerleşim birimlerine göre sosyal uyuma ait aile ilişkileri ( $F_{(3-831)} = .272, p=.846$ ), antisosyal eğilimler ( $F_{(3-831)} = 2.049, p=.105$ ), alt boyutları ve sosyal uyum ( $F_{(3-831)} = 2.221, p=.084$ ) toplam puan ortalamaları arasında anlamlı farklılaşma bulunmamışken; sosyal ilişkiler ( $F_{(3-831)} = 6.317, p=.000$ ) ve sosyal normlar ( $F_{(3-831)} = 4.228, p=.006$ ) alt boyutları toplam puan ortalamaları arasında anlamlı farklılaşma olduğu görülmüştür. Farkın hangi gruplardan kaynaklandığını saptamak amacıyla LSD Post Hoc Analizi ile çoklu karşılaştırmalar yapılmış ve sosyal uyuma ait sosyal ilişkiler alt boyutu puan ortalamaları arasındaki anlamlı farklılaşmanın ilçede yaşayan öğrenciler ile köyde yaşayan öğrenciler ( $p=.46$ ), şehirde yaşayan öğrenciler ile köyde yaşayan öğrenciler ( $p=.000$ ) ve şehirde yaşayan öğrenciler ile kasabada yaşayan öğrenciler ( $p=.008$ ) yine sosyal uyuma ait sosyal normlar alt boyutu puan ortalamaları arasındaki anlamlı farklılaşmanın köyde yaşayan öğrenciler ile kasabada yaşayan öğrenciler ( $p=.002$ ), köyde yaşayan öğrenciler ile ilçede yaşayan öğrenciler ( $p=.011$ ), şehirde yaşayan öğrenciler ile kasabada yaşayan öğrenciler ( $p=.018$ ) arasında olduğu görülmüştür.

Ayrıca, üniversite öğrencilerinin en uzun süreyle yaşadıkları yerleşim birimlerine göre genel uyum ( $F_{(3-831)} = 1.485, p=.217$ ) toplam puan ortalamaları arasında anlamlı farklılaşma bulunmamıştır.

Kızıltan (1984), yaşamlarını şehirde geçiren öğrencilerin uyum düzeylerinin, kasaba ve kentte geçiren öğrencilere göre yüksek olduğunu ortaya çıkarmıştır. Kurç (1989) ise yaşamın geçirildiği yerleşim yerine göre uyum düzeylerinin farklılık göstermediğini ortaya koymuştur. Balabanlı (1990), yaşamın geçirildiği yerleşim yerine göre sosyal uyum puan ortalamaları arasında anlamlı farklılaşma olmadığını tespit etmiştir.

### Üniversite Öğrencilerinin Algıladıkları Sosyo-ekonomik Düzeylerine Göre Kişisel, Sosyal ve Genel Uyum Puan Ortalamalarına İlişkin Bulgular

**Tablo 5.** Üniversite Öğrencilerinin Algıladıkları Sosyo- ekonomik Düzeylerine Göre Kişisel, Sosyal ve Genel Uyum Puan Ortalamaları Arasındaki Farka İlişkin Varyans Analizi

Bağımlı değişken		Kareler Toplamı	Sd	Ortalama Kare	F	P
Kendini gerçekleştirme	Gruplar arası	109.427	2	54.713	4.534	.011
	Gruplar içi	10003.068	829	12.066		
	Toplam	10112.495	831			
Duygusal Kararlılık	Gruplar arası	81.045	2	40.522	2.838	.059
	Gruplar içi	11837.373	829	14.279		
	Toplam	11918.418	831			
Nevrotik eğilimler	Gruplar arası	136.106	2	68.053	4.359	.013
	Gruplar içi	12943.624	829	15.614		
	Toplam	13079.730	831			
Psikotik belirtiler	Gruplar arası	183.792	2	91.896	6.232	.002
	Gruplar içi	12223.572	829	14.745		
	Toplam	12407.364	831			
Aile ilişkileri	Gruplar arası	214.110	2	107.055	7.069	.001
	Gruplar içi	12554.485	829	15.144		
	Toplam	12768.595	831			
Sosyal ilişkiler	Gruplar arası	9.972	2	4.986	.340	.712
	Gruplar içi	12160.652	829	14.669		
	Toplam	12170.624	831			
Sosyal normlar	Gruplar arası	90.536	2	45.268	5.752	.003
	Gruplar içi	6524.575	829	7.870		
	Toplam	6615.111	831			
Antisosyal	Gruplar	77.942	2	38.971	3.383	.034

Bağımlı değişken		Kareler Toplamı	Sd	Ortalama Kare	F	P
eğilimler	arası					
	Gruplar içi	9548.476	829	11.518		
	Toplam	9626.418	831			
Kişisel uyum	Gruplar arası	2091.179	2	1045.590	6.244	.002
	Gruplar içi	138821.700	829	167.457		
	Toplam	140912.880	831			
Sosyal uyum	Gruplar arası	695.975	2	347.987	3.068	.047
	Gruplar içi	94028.467	829	113.424		
	Toplam	94724.442	831			
Genel uyum	Gruplar arası	2966.493	2	1483.247	3.412	.033
	Gruplar içi	360421.194	829	434.766		
	Toplam	363387.687	831			

Tablo 5 incelendiğinde; Üniversite öğrencilerinin algıladıkları sosyo- ekonomik düzeylerine göre kişisel uyuma ait duygusal kararlılık ( $F_{(2-831)} = 2.838, p=.059$ ) alt boyutu puan ortalamaları arasında anlamlı farklılaşma bulunmamışken; kendini gerçekleştirme ( $F_{(2-831)} = 4.534, p=.011$ ), nevrotik eğilimler ( $F_{(2-831)} = 4.359, p=.013$ ), psikotik belirtiler ( $F_{(2-831)} = 6.232, p=.002$ ) alt boyutları ve kişisel uyum ( $F_{(2-831)} = 6.244, p=.002$ ) toplam puan ortalamaları arasında anlamlı farklılaşma olduğu görülmüştür. Farkın hangi gruplardan kaynaklandığını saptamak amacıyla LSD Post Hoc Analizi ile çoklu karşılaştırmalar yapılmış ve kendini gerçekleştirme alt boyutuna ait puan ortalamaları arasındaki anlamlı farklılaşmanın sosyo- ekonomik düzeyini iyi olarak algılayan öğrenciler ile sosyo- ekonomik düzeyini orta olarak algılayan öğrenciler ( $p=.005$ ), sosyo- ekonomik düzeyini iyi olarak algılayan öğrenciler ile sosyo- ekonomik düzeyini kötü olarak algılayan öğrenciler ( $p=.025$ ); nevrotik eğilimler alt boyutu puan ortalamaları arasındaki anlamlı farklılaşmanın sosyo- ekonomik düzeyini iyi olarak algılayan öğrenciler ile sosyo- ekonomik düzeyini orta olarak algılayan öğrenciler ( $p=.007$ ), sosyo- ekonomik düzeyini iyi olarak algılayan öğrenciler ile sosyo- ekonomik düzeyini kötü olarak algılayan öğrenciler ( $p=.022$ ), psikotik belirtiler alt boyutu puan ortalamaları arasındaki anlamlı farklılaşmanın sosyo- ekonomik düzeyini iyi olarak algılayan öğrenciler ile sosyo- ekonomik düzeyini orta olarak algılayan öğrenciler ( $p=.000$ ), sosyo- ekonomik düzeyini iyi olarak algılayan öğrenciler ile sosyo- ekonomik düzeyini kötü olarak algılayan öğrenciler ( $p=.049$ ) ve kişisel uyuma ait toplam puan ortalamaları arasındaki anlamlı farklılaşmanın sosyo- ekonomik düzeyini iyi olarak algılayan öğrenciler ile sosyo- ekonomik düzeyini orta olarak algılayan öğrenciler ( $p=.001$ ), sosyo- ekonomik düzeyini iyi olarak algılayan öğrenciler ile sosyo- ekonomik düzeyini kötü olarak algılayan öğrenciler ( $p=.009$ ) arasında olduğu görülmüştür.

Üniversite öğrencilerinin algıladıkları sosyo- ekonomik düzeylerine göre sosyal uyuma ait sosyal ilişkiler ( $F_{(2-831)} = .340, p = .712$ ) alt boyut puan ortalamaları arasında anlamlı farklılaşma bulunmamışken; aile ilişkileri ( $F_{(2-831)} = 7.069, p = .001$ ), sosyal normlar ( $F_{(2-831)} = 5.752, p = .003$ ), antisosyal eğilimler ( $F_{(2-831)} = 3.383, p = .034$ ) alt boyutları ve sosyal uyum ( $F_{(2-831)} = 3.068, p = .047$ ) toplam puan ortalamaları arasında anlamlı farklılaşma olduğu görülmüştür. Farkın hangi gruplardan kaynaklandığını saptamak amacıyla LSD Post Hoc Analizi ile çoklu karşılaştırmalar yapılmış ve aile ilişkileri alt boyutu puan ortalamaları arasındaki anlamlı farklılaşmanın sosyo- ekonomik düzeyini iyi olarak algılayan öğrenciler ile sosyo- ekonomik düzeyini kötü olarak algılayan öğrenciler ( $p = .000$ ), sosyo- ekonomik düzeyini orta olarak algılayan öğrenciler ile sosyo- ekonomik düzeyini kötü olarak algılayan öğrenciler ( $p = .000$ ), sosyal normlar alt boyutu puan ortalamaları arasındaki anlamlı farklılaşmanın sosyo- ekonomik düzeyini iyi olarak algılayan öğrenciler ile sosyo- ekonomik düzeyini orta olarak algılayan öğrenciler ( $p = .001$ ), antisosyal eğilimler alt boyutu puan ortalamaları arasındaki anlamlı farklılaşmanın sosyo- ekonomik düzeyini orta olarak algılayan öğrenciler ile sosyo- ekonomik düzeyini iyi olarak algılayan öğrenciler ( $p = .049$ ), sosyo- ekonomik düzeyini orta olarak algılayan öğrenciler ile sosyo- ekonomik düzeyini kötü olarak algılayan öğrenciler ( $p = .042$ ) ve sosyal uyuma ait toplam puan ortalamaları arasındaki anlamlı farklılaşmanın sosyo- ekonomik düzeyini orta olarak algılayan öğrenciler ile sosyo- ekonomik düzeyini kötü olarak algılayan öğrenciler ( $p = .014$ ), öğrenciler arasında olduğu görülmüştür.

Ayrıca, üniversite öğrencilerinin algıladıkları sosyo- ekonomik düzeylerine göre genel uyum ( $F_{(2-831)} = 3.412, p = .033$ ) toplam puan ortalamaları arasında anlamlı farklılaşma olduğu bulunmuştur. Farkın hangi gruplardan kaynaklandığını saptamak amacıyla LSD Post Hoc Analizi ile çoklu karşılaştırmalar yapılmış ve genel uyuma ait toplam puan ortalamaları arasındaki anlamlı farklılaşmanın sosyo- ekonomik düzeyini iyi olarak algılayan öğrenciler ile sosyo- ekonomik düzeyini kötü olarak algılayan öğrenciler ( $p = .011$ ) arasında olduğu görülmüştür.

Akay (1990) 'göre; öğrencilerin aylık gelirleri kişisel uyumları üzerinde anlamlı farklılaşma oluştururken, sosyal uyumları üzerinde anlamlı farklılaşma oluşturmadığını göstermiştir. Kurç (1989) farklı sosyo- ekonomik düzeyde olan öğrencilerin aile ilişkilerinin puan ortalamaları arasında anlamlı farklılaşma olmadığını, sosyal ilişkilerinin puan ortalamaları arasında ise anlamlı farklılaşma olduğunu ortaya koymuştur.

### Üniversite Öğrencilerinin Algıladıkları Ana Baba Tutumlarına Göre Kişisel, Sosyal ve Genel Uyum Puan Ortalamalarına İlişkin Bulgular

**Tablo 6.** Üniversite Öğrencilerinin Algıladıkları Ana Baba Tutumlarına Göre Kişisel, Sosyal ve Genel Uyum Puan Ortalamaları Arasındaki Farka İlişkin Varyans Analizi

Bağımlı değişken		Kareler Toplamı	Sd	Ortalama Kare	F	P
Kendini gerçekleştirme	Gruplar arası	205.399	2	102.700	8.594	.000
	Gruplar içi	9907.096	829	11.951		
	Toplam	10112.495	831			

Bağımlı değişken		Kareler Toplamı	Sd	Ortalama Kare	F	P
Duygusal Kararlılık	Gruplar arası	123.966	2	61.983	4.357	.013
	Gruplar içi	11794.452	829	14.227		
	Toplam	11918.418	831			
Nevrotik eğilimler	Gruplar arası	163.479	2	81.740	5.246	.005
	Gruplar içi	12916.250	829	15.581		
	Toplam	13079.730	831			
Psikotik belirtiler	Gruplar arası	224.357	2	112.179	7.633	.001
	Gruplar içi	12183.007	829	14.696		
	Toplam	12407.364	831			
Aile ilişkileri	Gruplar arası	1589.057	2	794.529	58.917	.000
	Gruplar içi	11179.538	829	13.486		
	Toplam	12768.595	831			
Sosyal ilişkiler	Gruplar arası	310.134	2	155.067	10.839	.000
	Gruplar içi	11860.490	829	14.307		
	Toplam	12170.624	831			
Sosyal normlar	Gruplar arası	126.779	2	63.389	8.099	.000
	Gruplar içi	6488.332	829	7.827		
	Toplam	6615.111	831			
Antisosyal eğilimler	Gruplar arası	314.824	2	157.412	14.014	.000
	Gruplar içi	9311.595	829	11.232		
	Toplam	9626.418	831			
Kişisel uyum	Gruplar arası	2974.525	2	1487.263	8.938	.000
	Gruplar içi	137938.354	829	166.391		
	Toplam	140912.880	831			
Sosyal uyum	Gruplar arası	6691.597	2	3345.798	31.507	.000
	Gruplar içi	88032.845	829	106.192		
	Toplam	94724.442	831			
Genel uyum	Gruplar arası	17972.710	2	8986.355	21.567	.000
	Gruplar içi	345414.977	829	416.665		
	Toplam	363387.687	831			

Tablo 6 incelendiğinde; Üniversite öğrencilerinin algıladıkları ana baba tutumlarına göre kişisel uyuma ait kendini gerçekleştirme ( $F_{(2-831)} = 8.594, p=.000$ ), duygusal kararlılık ( $F_{(2-831)} = 4.357, p=.013$ ), nevrotik eğilimler ( $F_{(2-831)} = 5.246, p=.005$ ), psikotik belirtiler ( $F_{(2-831)} = 7.633, p=.001$ ) alt boyutlarının hepsinin puan ortalamaları ve kişisel uyum ( $F_{(2-831)} = 8.938, p=.000$ ) toplam puan ortalamaları arasında anlamlı farklılaşma olduğu görülmüştür. Farkın hangi gruplardan kaynaklandığını saptamak amacıyla LSD Post Hoc Analizi ile çoklu karşılaştırmalar yapılmış ve kendini gerçekleştirme ( $p=.002$ ), duygusal kararlılık ( $p=.007$ ), nevrotik eğilimler ( $p=.001$ ), psikotik belirtiler ( $p=.000$ ) alt boyutları ve kişisel uyuma ( $p=.000$ ) ait puan ortalamaları arasındaki anlamlı farklılaşmanın ana baba tutumunu otoriter olarak algılayan öğrenciler ile ana baba tutumunu demokratik olarak algılayan öğrenciler ve yine kendini gerçekleştirme ( $p=.003$ ) alt boyutu ve kişisel uyuma ( $p=.0043$ ) ait toplam puan ortalamaları arasındaki anlamlı farklılaşmanın ana baba tutumunu ilgisiz olarak algılayan öğrenciler ile ana baba tutumunu demokratik olarak algılayan öğrenciler arasında olduğu görülmüştür.

Üniversite öğrencilerinin algıladıkları ana baba tutumlarına göre sosyal uyuma ait aile ilişkileri ( $F_{(2-831)} = 58.917, p=.000$ ), sosyal ilişkiler ( $F_{(2-831)} = 10.839, p=.000$ ), sosyal normlar ( $F_{(2-831)} = 8.099, p=.000$ ), antisosyal eğilimler ( $F_{(2-831)} = 14.014, p=.000$ ) alt boyutlarının hepsinin ve sosyal uyum ( $F_{(2-831)} = 31.507, p=.000$ ) toplam puan ortalamaları arasında anlamlı farklılaşma olduğu görülmüştür. Farkın hangi gruplardan kaynaklandığını saptamak amacıyla LSD Post Hoc Analizi ile çoklu karşılaştırmalar yapılmış ve aile ilişkileri ( $p=.018$ ), sosyal normlar ( $p=.000$ ) alt boyutları ve sosyal uyuma ( $p=.011$ ) ait toplam puan ortalamaları arasındaki anlamlı farklılaşmanın ana baba tutumunu otoriter olarak algılayan öğrenciler ile ana baba tutumunu ilgisiz olarak algılayan öğrenciler, aile ilişkileri ( $p=.000$ ), sosyal ilişkiler ( $p=.000$ ), antisosyal eğilimler ( $p=.000$ ) alt boyutları ve sosyal uyuma ( $p=.000$ ) ait toplam puan ortalamaları arasındaki anlamlı farklılaşmanın ana baba tutumunu demokratik olarak algılayan öğrenciler ile ana baba tutumunu otoriter olarak algılayan öğrenciler ve yine aile ilişkileri ( $p=.000$ ), sosyal ilişkiler ( $p=.001$ ), sosyal normlar ( $p=.000$ ), antisosyal eğilimler ( $p=.000$ ) alt boyutları ve sosyal uyuma ( $p=.000$ ) ait toplam puan ortalamaları arasındaki anlamlı farklılaşmanın ana baba tutumunu demokratik olarak algılayan öğrenciler ile ana baba tutumunu ilgisiz olarak algılayan öğrenciler arasında olduğu görülmüştür.

Ayrıca, üniversite öğrencilerinin algıladıkları ana baba tutumlarına göre genel uyum ( $F_{(2-831)} = 21.567, p=.000$ ) toplam puan ortalamaları arasında anlamlı farklılaşma olduğu bulunmuştur. Farkın hangi gruplardan kaynaklandığını saptamak amacıyla LSD Post Hoc Analizi ile çoklu karşılaştırmalar yapılmış ve genel uyuma ait toplam puan ortalamaları arasındaki anlamlı farklılaşmanın ana baba tutumunu demokratik olarak algılayan öğrenciler ile ana baba tutumunu orta olarak algılayan öğrenciler ( $p=.000$ ) ve yine ana baba tutumunu demokratik olarak algılayan öğrenciler ile ana baba tutumunu ilgisiz olarak algılayan öğrenciler ( $p=.000$ ) arasında olduğu görülmüştür.

Kızıltan (1984) üniversite öğrencilerinin ana- baba tutumlarının çocukların uyum düzeylerine etkisi üzerinde yaptığı araştırmasında, demokratik ana- babaların çocuklarının uyum düzeylerinin; koruyucu, ilgisiz ve otoriter ana- babaların çocuklarından daha yüksek olduğunu ortaya koymuştur. Bilal'e (1984) göre, ana baba tutumlarının öğrencilerin uyum düzeylerine etkisini incelediği araştırmasında demokratik bir ortamda büyüyen öğrencilerin uyum düzeyleri, otoriter bir ortamda büyüyen öğrencilere göre daha yüksek olduğunu ortaya koymuştur.

Bostan'a (1993) göre, Ana- baba tutumları ile gencin uyum düzeyi arasında yapılan korelasyon testi sonucunda, ana- babasını demokratik olarak algılama kişisel, sosyal ve genel uyum düzeyini olumlu yönde etkilediği görülmüştür. Anne- babanın ilgisiz ya da otoriter olma eğilimi arttıkça uyum düzeyinin olumsuz yönde etkilendiği saptanmıştır.

Biricik'e (2011) göre; ana- babalarını otoriter olarak algılayan üniversite öğrencilerinin, sosyal ve kişisel uyum düzeylerinin, demokratik olarak algılayan öğrencilere göre daha düşük olduğunu ortaya koymuştur.

**TARTIŞMA ve SONUÇ**

Üniversite öğrencilerinin cinsiyetlerine göre kişisel uyuma ait kendini gerçekleştirme ve sosyal uyum toplam puan ortalamaları arasında anlamlı farklılaşma görülmemiştir. Erkek öğrencilerin duygusal kararlılık, nevrotik eğilimler, psikotik belirtiler alt boyutları, kişisel uyum ve sosyal uyuma ait aile ilişkileri ve sosyal ilişkiler alt boyutları ile genel uyum toplam puan ortalamaları kız öğrencilerinkinden anlamlı düzeyde yüksek olduğu görülmüşken; kız öğrencilerin sosyal uyuma ait sosyal normlar ve anti sosyal eğilimler alt boyutlarına ait puan ortalamaları erkek öğrencilerinkinden anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Araştırmada kullanılan Hacettepe kişilik envanterinin değerlendirilmesi dikkate alındığında nevrotik eğilimlerin kız öğrencilerde; antisosyal eğilimlerin ise erkek öğrencilerde daha yaygın olduğu görülmektedir.

Üniversite öğrencilerinin öğrenim gördükleri okul türlerine göre kişisel uyuma ait kendini gerçekleştirme, duygusal kararlılık, nevrotik eğilimler alt boyutları ve kişisel uyum toplam puan ortalamaları arasında anlamlı farklılaşma görülmemişken; kişisel uyuma ait psikotik belirtiler alt boyutu, sosyal uyum ve alt boyutları ile genel uyum toplam puan ortalamaları arasında anlamlı farklılaşma olduğu tespit edilmiştir. Üniversite öğrencilerinin öğrenim gördükleri okul türlerine göre Ziraat Fakültesi öğrencilerinin psikotik belirtiler puan ortalamaları Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu öğrencilerine göre yüksek bulunmuştur. Üniversite öğrencilerinin öğrenim gördükleri okul türlerine göre Mühendislik Fakültesi öğrencilerinin sosyal ve genel uyum puan ortalamaları Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu ve Ziraat Fakültesi öğrencilerine göre yüksek bulunmuştur. Araştırmada kullanılan Hacettepe Kişilik Envanterinin değerlendirilmesi dikkate alındığında; sosyal uyuma ait antisosyal eğilimler alt boyutu puan ortalamaları arasındaki farklılaşmanın Ziraat Fakültesi öğrencileri ile Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, İlahiyat Fakültesi ve Mühendislik Fakültesi öğrencileri arasında olduğu tespit edilmiştir.

Üniversite öğrencilerinin öğrenim gördükleri sınıf düzeylerine göre kişisel uyuma ait duygusal kararlılık, nevrotik eğilimler, psikotik belirtiler alt boyutları ve kişisel uyum toplam puan, sosyal uyuma ait sosyal ilişkiler alt boyutu puan ortalamaları arasında anlamlı farklılaşma bulunmamışken; sosyal uyuma ait aile ilişkileri, sosyal normlar, antisosyal eğilimler alt boyutları ve sosyal ve genel uyum toplam puan ortalamaları arasında anlamlı farklılaşma olduğu görülmüştür. Üniversite öğrencilerinin öğrenim gördükleri sınıf düzeylerine göre sosyal uyuma ait aile ilişkileri, sosyal normlar alt boyutları ile sosyal uyum toplam puan ortalamaları arasındaki farklılaşmanın birinci sınıfta öğrenim gören öğrencilerle ikinci sınıfta öğrenim göre öğrenciler ve dördüncü sınıfta öğrenim gören öğrencilerle ikinci sınıfta öğrenim gören öğrenciler arasında olduğu görülmüştür. Genel uyum puan ortalamaları arasındaki farklılaşmanın birinci sınıfta öğrenim gören öğrenciler ile ikinci sınıfta öğrenim gören öğrenciler arasında olduğu görülmüştür. Araştırmada kullanılan Hacettepe Kişilik Envanterinin değerlendirilmesi dikkate alındığında; sosyal uyuma ait antisosyal eğilimler alt boyutu puan ortalamaları arasındaki farklılaşmanın ikinci sınıftaki öğrencilerin birinci sınıftaki öğrencilere göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

Üniversite öğrencilerinin en uzun süreyle yaşanan yerleşim birimlerine göre kişisel uyuma ait kendini gerçekleştirme, duygusal kararlılık, nevrotik eğilimler alt boyutları ve kişisel uyuma ait toplam puan ortalamaları

ve sosyal uyuma ait aile ilişkileri, anti sosyal eğilimler alt boyutları ve sosyal ve genel uyum toplam puan ortalamaları arasında anlamlı farklılaşma bulunmamıştır.

Üniversite öğrencilerinin en uzun süreyle yaşanan yerleşim birimlerine göre kişisel uyuma ait psikotik belirtiler alt boyutu puan ortalamaları arasındaki anlamlı farklılaşmanın kasabada yaşayan öğrenciler ile köyde yaşayan öğrenciler, kasabada yaşayan öğrenciler ile ilçede yaşayan öğrenciler, kasabada yaşayan öğrenciler ile şehirde yaşayan öğrenciler arasında olduğu görülmüştür. Üniversite öğrencilerinin en uzun süreyle yaşanan yerleşim birimlerine göre sosyal uyuma ait sosyal ilişkiler alt boyutu puan ortalamaları arasında anlamlı farklılaşmanın ilçede yaşayan öğrenciler ile köyde yaşayan öğrenciler, şehirde yaşayan öğrenciler ile köyde ve kasabada yaşayan öğrenciler arasında olduğu görülmüştür. Üniversite öğrencilerinin en uzun süreyle yaşanan yerleşim birimlerine göre sosyal uyuma ait sosyal normlar alt boyutu puan ortalamaları arasındaki anlamlı farklılaşmanın köyde yaşayan öğrenciler ile kasaba ve ilçede yaşayan öğrenciler ve şehirde yaşayan öğrenciler ile kasabada yaşayan öğrenciler arasında olduğu görülmüştür.

Üniversite öğrencilerinin algıladıkları sosyo- ekonomik düzeylerine göre kişisel uyuma ait duygusal kararlılık alt boyutu, sosyal uyuma ait sosyal ilişkiler alt boyutları puan ortalamaları arasında anlamlı farklılaşma bulunmamışken; kişisel uyuma ait kendini gerçekleştirme, nevrotik eğilimler, psikotik belirtiler alt boyutları ve kişisel uyum toplam puan ortalamaları ve sosyal uyuma ait aile ilişkileri, sosyal normlar, antisosyal eğilimler alt boyutları, sosyal ve genel uyum toplam puan ortalamaları arasında anlamlı farklılaşma olduğu görülmüştür. Üniversite öğrencilerinin algıladıkları sosyo- ekonomik düzeylerine göre kişisel uyuma ait kendini gerçekleştirme, psikotik belirtiler alt boyutu, sosyal uyuma ait aile ilişkileri, sosyal normlar alt boyutları, sosyal ve genel uyum puan ortalamaları arasındaki farklılaşmanın sosyo- ekonomik düzeylerini iyi olarak algılayan öğrenciler ile sosyo-ekonomik düzeylerini orta ve kötü olarak algılayan öğrenciler arasında olduğu görülmektedir. Araştırmada kullanılan Hacettepe Kişilik Envanterinin değerlendirilmesi dikkate alındığında; kişisel uyuma ait nevrotik eğilimler alt boyutu ve sosyal uyuma ait antisosyal eğilimler alt boyutu puan ortalamaları arasındaki farklılaşmanın sosyo- ekonomik düzeylerini kötü olarak algılayan öğrenciler ile sosyo-ekonomik düzeylerini iyi olarak algılayan öğrenciler arasında olduğu görülmektedir.

Üniversite öğrencilerinin algıladıkları anne-baba tutumlarına göre kişisel ve sosyal uyuma ait tüm alt boyutlar ile kişisel, sosyal ve genel uyum ortalamaları arasında anlamlı farklılaşma olduğu görülmüştür. Üniversite öğrencilerinin algıladıkları anne-baba tutumlarına göre; ana-baba tutumlarını demokratik olarak algılayan öğrencilerin, kişisel uyuma ait kendini gerçekleştirme, duygusal kararlılık alt boyutları ve kişisel uyum toplam puan ortalamaları, sosyal uyuma ait aile ilişkileri, sosyal ilişkiler, sosyal normlar alt boyutları ve sosyal uyum toplam puan ortalamaları ile genel uyum toplam puan ortalamalarının ana-baba tutumlarını otoriter ve ilgisiz olarak algılayan öğrencilere göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Araştırmada kullanılan Hacettepe kişilik envanterinin değerlendirilmesi dikkate alındığında; kişisel uyuma ait nevrotik eğilimler alt boyutu ve sosyal uyuma ait antisosyal eğilimler alt boyutu puan ortalamaları arasındaki farklılaşma ana-baba tutumlarını otoriter



ve ilgisiz olarak algılayan öğrencilerin, ana-baba tutumlarını demokratik olarak algılayan öğrencilere göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

## ÖNERİLER

Araştırma sonuçlarına göre aşağıdaki öneriler verilebilir:

Anne babaların ve öğretmenlerin kız çocuklarının içe dönmeleri sonucu ortaya çıkan nevrotik eğilimlerini, erkek çocuklarının ise aşırı dışa dönüklük ve saldırganlıkla ortaya çıkan antisosyal eğilimlerini önleyici tedbirler alınabilir.

Üniversite öğrencilerinin öğrenim hayatları boyunca kişisel ve sosyal uyumlarını artırıcı eğitsel, sosyal, kültürel ve psiko-sosyal faaliyetler sürdürülebilir.

Öğrencilerin sosyo-ekonomik düzeylerini iyileştirici tedbirler alınabilir. Öğrencilere yönelik burs ve kredi imkanları sunulurken, onlara sosyal destek sağlanabilir.

Kasabaların sosyal ve ekonomik yönden dezavantajlı olmaları sebebiyle, dezavantajlı çevrelerden gelen öğrencilerin geldikleri sosyal çevrenin olumsuz etkisini ortadan kaldıracı, entegrasyon ve oryantasyon çalışmaları yapılabilir.

Genel anlamda üniversite öğrencilerinin kişisel ve sosyal uyumunu engelleyen faktörleri ortadan kaldıracak koruyucu ruh sağlığı çalışmalarına (seminerler, eğitim çalışmaları) oryantasyon çalışmalarına, psiko-sosyal çalışmalara, rehberlik ve danışmanlık hizmetlerine öncelik verilmelidir.

## KAYNAKÇA

- Akay, N. (1990). *Lise Öğrencilerine İlişkin Bazı Niteliklerin Sosyal ve Kişisel Uyum Düzeylerine Etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Akdeniz, S. (2009). *Ergenlerin Meslek Kararı Verme Yetkinlik Algılarının, Algılanan Ana- Baba Tutumu Ve Bazı Özlük Nitelikleri Açısından İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Akıncı, G. (2007). *Engelli Çocuğa Sahip Olan Ve Olmayan Babaların Aile İşlevlerini Algılamaları İle Sosyal Uyum Düzeylerinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Aktaş, S. (2011). *9. Sınıfta Anne Baba Tutumları Ve Benlik Saygısı Arasındaki İlişkinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Aktaş, Y. (1997). Üniversite Öğrencilerinin Uyum Düzeylerinin İncelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 13: 107- 110.
- Alisinanoglu, F. (2003). Çocukların Denetim Odağı İle Algıladıkları Anne Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*. Cilt:1, Sayı:1.

- Alver, B. (1998). *Bireylerin Uyum Düzeyleri İle Empatik Becerileri Arasındaki İlişkiler*. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Erzurum.
- Arkonaç, S. A. (2011). *Sosyal Psikoloji*. 4.Baskı. İstanbul: Alfa Basım Yayım Dağıtım.
- Aslan, E. (1992). Benlik Kavramı Ve Bireyin Yaşamındaki Etkileri. İstanbul: Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi, *Eğitim Bilimleri Dergisi*. 4:7- 14.
- Aydın, B. (2002). *Gelişim Psikolojisi*. İstanbul: SFN Baskı.
- Aydın, H. (2008). *Ergenlerin Kişilik Özelliklerinin Stresle Başa Çıkma Ve Bazı Özlük Niteliklerine Göre Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi*. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Konya.
- Aydın, M. Z. (2007). *Ailede Çocuğun Ahlak Eğitimi*. Ankara: Nobel Yayınevi.
- Aydoğmuş, K. (2001). *Çocuklarda Uyum Ve Davranış Bozuklukları* (9. Baskı). Ana- Baba Okulu İstanbul: Remzi Kitap Yayıncılık.
- Bakırcıoğlu, R. (2006). *Ansiklopedik Psikoloji Sözlüğü*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Balabanlı, F. (1990). *Öğretmen Liselerinde Okuyan Öğrencilerin Kişisel Ve Sosyal Uyum Düzeylerini Etkileyen Bazı Etmenler*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Baumrind, D. (1966). The Effects Of Authoritative Parental Control On Child Behaviors. *Child Development*, 37, 887- 907.
- Baumrind, D. (1971). Current Patterns Of Parental Authority, *Developmental Psychology Monograph* 4, 1- 102.
- Bayrak, Ö. A. (2012). *Meslek yüksekokulu Öğrencilerinin Akademik Ve Sosyal Uyumlarının Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi*. Yüksek lisans tezi. Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.
- Bilal, G. (1984). *Demokratik Ve Otoriter Olarak Algılanan Ana- Baba Tutumlarının Çocukların Uyum Düzeylerine Etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Biricik, Z. (2011). *Üniversite Öğrencilerinde Algılanan Anne Baba Tutumları İle Uyum Düzeyi Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi, İstanbul.
- Bostan, S. (1993). *14- 16 Yaş Ergenlerinin Uyum Düzeylerinin Ve Anne- Baba Tutumlarının İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Büyükoztürk, Ş. (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Geliştirilmiş 14.Baskı. Pegem Akademi. Ankara
- Ceyhan, E. (1999). *Mesleki Sorun Düzeyleri Farklı Okul Öğretmenlerinin Kişisel Ve Sosyal Uyum Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Cüceloğlu, D. (2004). *İnsan Ve Davranışı*. 13.Basım. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Dönmezer, İ. (1999). *Ailede İletişim Ve Etkileşim*. İstanbul: Sistem Yayıncılık
- Durmuş, R. (2006). *3- 6 Yaş Arası Çocuğu Olan Ebeveynlerin Kişilik Özellikleri İle Anne- Baba Tutumlarının Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Duru, E. (2008). Üniversiteye Uyum Sürecinde Yalnızlığı Yordamada Sosyal Destek Ve Sosyal Bağlılığın Doğrudan ve Dolaylı Rollerini. *Türk Psikolojik Danışma Ve Rehberlik Dergisi*. 3, 13- 24.

- Düzgün, Ş. (2003). Öğrencilerin Psikolojik Belirtileri İle Ana- Baba Tutumları Arasındaki İlişkiler. Atatürk Üniversitesi. *Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt 2, Sayı:1- 2. Erzurum.
- Ekşi, A. (1990). *Çocuk, Genç, Ana Babalar*. İstanbul: Bilgi Yayınevi.
- Eldelklioğlu, J. (1999). Karar Stratejileri İle Ana Baba Tutumları Arasındaki İlişki. *Psikolojik Danışma Ve Rehberlik Dergisi*, 2 (11), 7- 13
- Erdoğan, S., Sanlı, H.S. ve Bekir, Hs. (2005). Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Üniversite Yaşamına Uyum Durumları. Gazi Üniversitesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 13 (2), 479- 496.
- Feldman, Ronald A. (1972). Normative Integration, Alienation, And Conformity İn Adolescent Groups, *Adolescence* 7, 327- 341.
- Fisher, W.K., Lazerson, A. (1984). *Human Development*. NewYork: W.H. Freeman and Company. 1984.
- Geçtan, E. (2014). *İnsan Olmak*. 17. Basım. İstanbul: Metis Yayınları.
- Geçtan, E. (2014). *Psikanaliz Ve Sonrası*. 16. Baskı. İstanbul: Metis Yayınları.
- Geçtan, E. (2013). *Psikodinamik Psikiyatri Ve Normal Dışı Davranışlar*. 21. Basım. İstanbul: Metis Yayınları.
- Geylan, M. T. (2010). *9- 11 Yaş Arası Cimnastik Yapan Çocuklarla, Spor Yapmayan Akranlarının Ruhsal Uyum Düzeylerinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kırıkkale.
- Gökçedağ, S. (2001). *Lise Öğrencilerinin Okul Başarısı Ve Kaygı Düzeyi Üzerinde Anne-Baba Tutumlarının Etkilerinin Belirlenip Karşılaştırılması*. Yayılanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Gümüş, İ., Kurt, M., Ermurat G. D., Feyetörbay E. (2011). E Anne- Baba Tutumu Ve Okul Başarısına Etkisi. *Ekev Akademi Dergisi* Yıl: 15 Sayı: 47.
- Hamarta, S. (2007). İlköğretim 8.Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Problem Çözme Becerilerinin Algılanan Anne Baba Tutumları Açısından İncelenmesi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Konya.
- Hanyaloğlu, E. (1995). *Okul Öncesi Kurum Öğretmenlerinin Kişilik Özellikleri İle Sahip Oldukları Anne- Babalık Tutumları Arasındaki İlişki*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- İnceoğlu, M. (2010). *Tutum, Algı, İletişim*. İstanbul: Beykent Üniversitesi Yayınevi No.69,5. Baskı.
- Kacur, M. Atak, M. (2011). Üniversite Öğrencilerinin Sorun Alanları Ve Sorunlarla Baş etme Yolları. Erciyes Üniversitesi Örneği *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 31, 273- 297.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (2010). *Benlik, Aile Ve İnsan Gelişimi*. Kültürel Psikoloji. İstanbul: Koç Üniversitesi Yayınları.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (2004). *İnsan Ve İnsanlar*. 10. Basım. İstanbul: Evrim Basım Yayım Dağıtım.
- Kapıkıran, A.N., Körükcü, Ö., Kapıkıran, Ş. (2014). *The Relation of Parental Attitudes to Life Satisfaction and Depression in Early Adolescents: The Mediating Role of Self-esteem. Educational Sciences: Theory & Practice*. Educational Consultancy and Research Center 14(4). 1246-1252
- Kaptan, S. (1998). *Bilimsel Araştırma Ve İstatistik Teknikleri*. 11. Baskı. Ankara: Bilim Yayıncılık.
- Karadayı, F. (1994). Üniversite Gençlerinin Algılanan Anne Baba Tutumları Anne Babayla İlişkileri Ve Bunların Bazı Kişilik Özellikleriyle Bağlantısı. *Türk Psikoloji Dergisi*. 9 (32).

- Karahan, F., Sardoğan, M. E., Özkamalı, E. ve Dicle, An. (2005). Üniversite 1. Sınıf Öğrencilerinin Üniversiteye Uyum Düzeylerinin Sosyokültürel Etkinlikler Açısından İncelenmesi. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2 (30), 63- 71.
- Kılıççı, Y. (2006). *Okulda ruh sağlığı*. 5.baskı. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Köknel, Ö. (2006). *Kaygıdan Mutluluğa Kişilik*. 17. Baskı. İstanbul: Akdeniz Yayıncılık.
- Köksal, O., Dilci T., Yolcubal D. (2013). Algılanan Anne Tutumlarının Kız Çocuklarının Kariyer Beklentisine Etkisi Üzerine Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi. *EKEV Akademi Dergisi* 57, 421- 433.
- Kulaksızoğlu, A. (1998). *Ergenlik Psikolojisi*. 1.Baskı. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Kutlu, M. (2004). Üniversite Öğrencilerinin Alıştırma- Oryantasyon Hizmetlerine İlişkin Karşılaştıkları Sorunlar Ve Beklentileri. XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, 6- 9 Temmuz, Malatya.
- Kurç, G. (1989). *Bazı sosyo- ekonomik ve kültürel değişkenlerin lise öğrencilerinin uyum alanları ve uyum yöntemlerine etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Kuzgun, Y. ve Eldeliklioğlu, J. (2005). *Anne Baba Tutumları Ölçeği*. Ed: Kuzgun, Y. Ve Bacanlı, F. Pdr'de Kullanılan Ölçekler. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Landis, P. H. ve Stone, C.L.(1952). The Relationship of Parental Authority Patterns of Teen-age Adjustments. State Colege of Washington.
- Le Compte G., Le Compte, A. ve Özer, S.,(1978). Üç Sosyo-ekonomik Düzeyde Ankaralı Annelerin Çocuk Yetiştirme Tutumları. Bir Ölçek Uyarlaması. *Psikoloji Dergisi*, 1: 5-8.
- Mercan, S. ve Yıldız, A. (2011). Eğitim Fakültesi Birinci Sınıf Öğrencilerinin Üniversiteye Uyum Düzeylerinin Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi Sayı*, 16, 135- 154.
- Öğüt, F. (2000). *Sosyal Uyum İle Sürekli Kaygı Arasındaki İlişki*. Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli Üniversitesi, Kocaeli.
- Öncül, R. (2000). *Eğitim Ve Eğitim Bilimleri Sözlüğü*. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Özgüven, İ. E. (1992). Üniversite Öğrencilerinin Sorunları Ve Baş Etme Yolları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7, 5- 13.
- Özgüven, İ. E. (1992). *Hacettepe Kişilik Envanteri (HKE) El Kitabı*. Ankara: Odak Ofset Matbaası.
- Peterson, D. R., Becker, W. C., Shoemaker, D. J., Luria, Z, ve Hemler, L. A. (1981). Child Behaviour Problems and Parental Attitude. *Child Development*, 32,151-162.
- Razon, N. (1981). *Çalışan Anne Ve Çocuk. Aile Ve Çocuk Dergisi*, İstanbul: Akbank Yayınları.
- Sağınç, N. (2011). *Üniversite Yaşamına Uyum Sürecine Etki Eden Faktörler Ve Birbirleri İle İlişkileri*. Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi, Bursa.
- Sezer, Ö. (2010). *Ergenlerin Kendilik Algılarının Anne Baba Tutumları Ve Bazı Faktörlerle İlişkisi*. Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi 1, 1- 19.
- Sezer, Ö. ve Oğuz, V. (2010). Üniversite Öğrencilerinde Kendilerini Değerlendirmelerinin Ana Baba Tutumları Ve Bazı Sosyo- Demografik Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 3, 743- 758
- Şendil, G. (2003). *Çocuk, Ergen Ve Anne Baba*. İstanbul: Çantay Yayınları.

- Tapmaz Ç. (2012). *Halk Oyunları Çalışmalarının İlköğretim Beşinci Sınıf (10- 11 Yaş Gurubu) Öğrencilerinin Sosyal Uyum Düzeylerine Etkisi Üzerine Bir İnceleme*. Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Balıkesir.
- Tutar, H. (2012). *Sosyal Psikoloji Kavramlar ve Kuramlar*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Tutar, H. (2013). *Davranış Bilimleri Kavramlar ve Kuramlar*. Ankara: Seçkin yayıncılık.
- Tuzcuoğlu, N. (2004). *Bir Aile Olmak, Anne- Baba Olmanın Altın Kuralları*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Türk Dil Kurumu Sözlük. (2012). *Büyük Türkçe Sözlük*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayını
- Ulukaya, S. ve Bilge, B. (2014). Üniversite Öğrencilerinde Akademik Ertelemenin Yordayıcıları Olarak Aile Bağlamında Benlik Ve Ana- Baba Tutumları. *Türk Psikolojik Danışma Ve Rehberlik Dergisi*, 5 (41), 89-102.
- Uzuner, Y. (2003). *Çocukta Ruh Sağlığı, Uyum Bozukluğu. Ailede Ruh Sağlığı*. Eskişehir: Açıköğretim Fakültesi Yayınları.
- Watts, W. J. (1979). Deaf Children And Some Emotional Aspects Of Learning. *The Volta Review*, 491- 500.
- Yavuzer, H. (1997). *Çocuk Eğitimi El Kitabı*. 7. Basım. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Yavuzer, H. (2002). *Çocuk Psikolojisi*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Yavuzer, H. (1986). *Ailenin Gençlere Olumlu Ve Olumsuz Tutumları*. İ.Ü. İstanbul Tıp Fakültesi Okul Çocuğu ve Adolesan Döneminde Sağlık 7.Pediatrici Geünleri Raporları, İstanbul.
- Yavuzer, H. (1996). *Ana- Baba Ve Çocuk*. 9. Basım. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Yörükoğlu, A. (2008). *Çocuk Ruh Sağlığı*. 29.Basım. İstanbul: Özgür Yayın.
- Zöhrap, D. U. (2004). *Lise Öğrencilerinde Algılanan Ana- Baba Tutumları Ve Aile Yapısının Ergen Kişilik Özelliklerine Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.